

961214-2

V témž článku (jako předchozí) zmiňuje Václav Klaus, že „rád cituje“ „myšlenky prof. Petera Bauera (z London School of Economics)“ a že se mu líbí „i jeho zdůraznění, že je ‚nejdůležitější povinností každého člověka z akademického světa neúnavně trvat na věcech, které jsou zřejmé‘“. A Klaus dodává: „Snažím se to dělat, i když to leckoho netěší.“ – Zase inspirován touto myšlenkou – a zejména její pochybností –, musím vyjádřit svůj nesouhlas. Opakovat samozřejmosti je nepochybně nutné (i když leckdy problematické) pro každého člověka veřejně, a zejména politicky činného. Má-li totiž člověk odkázaný na porozumění, souhlas a pomoc druhých lidí něčeho dosáhnout a něco uskutečnit, musí se opírat o jistý konsenzus těch, s nimi musí a také chce počítat. Ale to přece nelze považovat za generálně platné pro „každého člověka z akademického světa“; přinejmenším to neplatí nezbytně a bez výhrady pro filosofa. Zajisté také filosof občas potřebuje pro svou práci, a zejména pro své působení veřejně alespoň nějaké porozumění a nějakou pomoc ze strany dalších lidí. A toto porozumění a tuto pomoc potřebuje zejména a především tam, kde je jemu osobně zřejmé něco, co stojí proti tomu, co je „zřejmé“ mnohým, nebo dokonce všem ostatním. Právě ona zřejmost, která je tak rozšířená mezi lidmi, musí být filosofem brána se vší opatrností a přímo nedůvěrou. Filosof právě jako filosof musí z celé dosavadní evropské zkušenosti vědět, že všechno důležité se nejen ve filosofii, ale také ve vědě (odtud ona pochybnost generalizace směrem k „akademickému světu“), a dokonce vůbec ve vědomí i v praxi společnosti muselo vždycky prosazovat proti tomu, co bylo až dosud obecně nebo většinou nebo autoritami atd. považováno za „zřejmé“. Každá nepřekontrolovaná „zřejmost“ je pouhou zdánlivou zřejmostí – a tedy předsudkem (i když to výjimečně může být i předsudek legitimní, „správný“, jenže to se nikdy předem neví, dokud to není překontrolováno – a pak už to přestává být pouhý předsudek).

(Praha, 961214-2.)